

مهاجرت معکوس

جامجم از لزوم مهاجرت ساکنان کلانشهرها به شهرهای کوچک و روستاها گزارش می‌دهد...

جامجم از لزوم مهاجرت ساکنان کلانشهرها به شهرهای کوچک و روستاها گزارش می‌دهد

مهاجرت معکوس

زندگی در کلانشهرها گم‌شده، شهرنشینان هر چه بیشتر می‌دوند کمتر به خواسته‌هایشان می‌رسند، آلودگی هوا و ترافیک سرسام‌آور فقط برخی از دغدغه‌های آنهاست که سلامت روح و روانشان را نشانه رفته و به آنها نهیب می‌زند که برای رهایی از مشکلات خود باید کلانشهرنشینی را رها کنند. مدتی است برخی شهروندان به این نتیجه رسیده‌اند، اما برای خیلی‌ها هنوز دل کندن از زرق و برق پوشالی کلانشهرها دشوار به نظر می‌رسد به همین خاطر کارشناسان به افرادی که شرایط خروج از کلانشهرها را دارند پیشنهاد می‌کنند با مهاجرت به شهرهای کوچک به حل مشکلات کلانشهرها و سلامت خودشان کمک کنند.

کلانشهرها دیگر جای مناسبی برای زندگی نیست؛ این بخشی از درد دل افرادی است که در تهران، اصفهان، تبریز یا دیگر کلانشهرهای کشور ساکنند و از آلودگی‌های صوتی، بصری و هوا رنج می‌برند آنها هر روز ساعت‌های زیادی از عمرشان را در ترافیک قربانی می‌کنند. اما می‌توان جلوی چنین آسیب‌هایی را گرفت، چراکه مهاجرت معکوس (بازگشت مردم از شهرهای بزرگ به شهرهای کوچک یا مناطق روستایی) دواي درد شهروندانی است که شرایط را برای برگشت به شهرهای کوچک دارند؛ افرادی مانند بازنشستگان، کارمندان دولت و کارآفرینانی که قادرند از ظرفیت‌های مناطق روستایی استفاده کنند و با سرمایه‌گذاری در بخش‌هایی مانند گردشگری برای پیشرفت فرصت بسازند.

آسان‌سازی زندگی

رهبر معظم انقلاب نیز در دیدار با مسئولان بارها نسبت به تسهیل زندگی برای مردم و بهبود شرایط در روستاها هشدار داده‌اند تا به این شکل مساله مهاجرت به کلانشهرها نیز حل و فصل شود. برای نمونه شهریور 89 بود که ایشان در دیدار رئیس‌جمهور وقت و اعضای هیأت دولت فرمودند: «زندگی کردن را برای مردم باید آسان کرد. این یک سرفصل مهم است که اگر چنانچه انسان این را باز کند، خواهیم دید بسیاری از خواسته‌های اقتصادی، بسیاری از کارکردهای مربوط به دولت، همین دولت الکترونیک، تا برسیم به مسأله فعال کردن روستاها، جلوگیری از مهاجرت، اینها همه‌اش تحت همین عنوان آسان کردن زندگی برای مردم است.»

در واقع به نظر کارشناسان آسان‌سازی زندگی شهروندان در شهرهای کوچک و مناطق روستایی شاه کلیدی است که مهاجرت معکوس را سرعت می‌بخشد به همین دلیل و با توجه به بهبود نسبی شرایط شهرهای کوچک، مسئولان باید برای تشویق شهروندان به مهاجرت معکوس بیشتر تلاش کنند.

نغمه زندگی در شهرهای کوچک

برخی کارشناسان به بهبود شرایط در شهرهای کوچک و روستاها اشاره می‌کنند و می‌گویند با تغییرات ایجاد شده شرایط برای مهاجرت معکوس ساکنان کلانشهرها آماده است و آنها با چنین رویکردی می‌توانند زندگی بهتری را تجربه کنند و از تهدیدهایی که سلامت روح و جسم‌شان را نشانه رفته، بکاهند.

حمید رضا فولادگر، نیز بر این باور است، او که نماینده مردم اصفهان است از نزدیک با مشکلات شهروندان این کلانشهر آشناست و در این باره می‌گوید: زمینه مهاجرت معکوس فراهم شده و امکانات و شرایط در شهرهای کوچک فراهم است. بنابراین مردم می‌توانند با زندگی در شهرهای کوچک از مزایایی مانند هزینه‌های کمتر و آب و هوای سالم و نبود دغدغه‌های شهرنشینی بهره‌مند شوند.

به اعتقاد کارشناسان تمرکززدایی از شهرهای بزرگ نیز تا حد زیادی می‌تواند زمینه را برای مهاجرت معکوس فراهم کند؛ زیرا وقتی امکانات به شکل درستی در سراسر کشور تقسیم شود، افراد نیازی نمی‌بینند که برای استفاده از آنها روانه کلانشهرها شوند.

بازگشت روستاییانی که به شهرهای بزرگ پناه آورده‌اند و اکنون به آسیب‌های اجتماعی مانند حاشیه‌نشینی دامن زده‌اند، می‌تواند به رونق گرفتن زندگی در شهرهای کوچک کمک کند. افزون بر اینها، شهرنشینی که شرایط برایشان فراهم است با مهاجرت به شهرهای کوچک می‌تواند در آبادانی کشورشان نقش چشمگیری ایفا کنند، زیرا به این شکل هزینه مدیریت کلانشهرها کاهش می‌یابد و می‌شود از محل صرفه‌جویی برای ساخت و ساز مناطق محروم بهره برد.

علیرضا سرحدی، کارشناس مسائل شهری با اشاره به هزینه‌هایی که به دلیل جمعیت بیش از ظرفیت کلانشهرها به جامعه تحمیل می‌شود، عنوان می‌کند: ظرفیت واقعی کلانشهری مانند تهران حدود 2/5 میلیون نفر است، اما جمعیت این کلانشهر حدود 12 میلیون نفر نیز برآورد می‌شود به همین خاطر بخش زیادی از اعتبارات صرف اجرای پروژه‌های احداث پل یا حفر تونل می‌شود تا از مشکلات شهرنشینی کاسته شود، اما اگر مهاجرت معکوس شکل بگیرد این اعتبارات در محل دیگری می‌تواند مورد استفاده قرار گیرد.

آن‌طور که سرحدی توضیح می‌دهد، ریشه مهاجرت به کلانشهرها را باید در انقلاب سفید جست‌وجو کرد، زیرا آن زمان کشاورزی دچار رکود شد به همین خاطر افراد روانه شهرهای بزرگ شدند.

به اعتقاد کارشناسان، حدود 37 سال پیش 70 درصد جمعیت کشور روستایی بود و 30 درصد را شهرنشینان تشکیل می‌دادند، اما این روند اکنون برعکس شده و آمار جمعیت شهرنشین کشور به 70 درصد رسیده است. بنابراین باید برای تشویق شهروندان به مهاجرت معکوس تلاش بیشتری کرد، زیرا شرایط در شهرهای کوچک و مناطق روستایی نیز از بهبود نسبی برخوردار شده و چنانچه شهروندان از توجه دولت به رونق گرفتن زندگی در شهرهای کوچک اطمینان پیدا کنند، راحت‌تر تن به مهاجرت معکوس می‌دهند.

فواید مهاجرت معکوس

با مهاجرت معکوس می‌توان معنای واقعی زندگی را درک کرد، زندگی که این روزها لایه‌لای دغدغه‌های شهرنشینی گم شده و روح و روان شهروندان را می‌خراشد، چراکه با مهاجرت معکوس دست‌کم می‌توان به هوای سالم دست یافت و اطمینان داشت که نفس کشیدن در روزهای آلوده زمینه‌دها بیماری را در بدن انسان فراهم نمی‌کند. این درحالی است که از کاهش هزینه‌های مدیریت شهری نیز می‌توان به عنوان یکی از فواید مهاجرت معکوس یاد کرد؛ زیرا شهرداران کلانشهرها ناچارند بخش قابل توجهی از اعتبار خود را صرف ساخت پل و تونل‌هایی کنند که با هدف بازشدن گره‌های ترافیکی دنبال می‌شود.

مهدی آئینی

جامعه